

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΣΣΑΣ

Μεσοτοιχίες

ΚΕΔΡΟΣ

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή του συγγραφέα.

Κωνσταντίνος Μούσσας; *Μεσοτοιχίες*

ISBN 978-960-04-5162-7

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διορθώσεων: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Αλέκα Πλακονούρη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Κωνσταντίνος Μούσσας, 2021*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2021*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

DAMNATIO MEMORIAE

*«Όταν η απάντηση δεν μπορεί να εκφραστεί,
ούτε το ερώτημα μπορεί.
Ο γρίφος δεν υπάρχει.
Εάν μια ερώτηση μπορεί να τεθεί,
μπορεί επίσης να απαντηθεί».*

Ludwig Wittgenstein, *Tractatus Logico-Philosophicus*

Τενεσί των Αμπελοκήπων

[...] Είν' ο πατέρας που μας παράτησε – πάει καιρός τώρα. Ήταν τηλεφωνητής και ερωτεύθηκε τις μακρινές αποστάσεις. Άφησε την τηλεφωνική εταιρεία όπου δούλευε και πέταξε σαν πούπουλο απ' την πόλη... Τελευταία φορά μάθαμε γι' αυτόν από μια κάρτα που μας έστειλε απ' το Μαζάλταν, κάπου εκεί στην ακτή του Ειρηνικού στο Μεξικό, μ' ένα μήνυμα, δυο λέξεις: «Έχετε γεια!», χωρίς διεύθυνση.*

Διάβαζε και ξαναδιάβαζε το απόσπασμα από το βιβλίο το οποίο είχε διασώσει μαζί με μερικά άλλα από τον μπλε, αδηφάγο κάδο απορριμμάτων, που έχασκε απειλητικά στη γωνία Παπαδιαμαντοπούλου και Βασιλίσσης Σοφίας. Αυτός ο άθραυστος *Γυάλινος κόσμος* παραλίγο να κατέληγε στην ανακύκλωση. Μερικά λεπτά ακόμα και οι υπάλ-

* Τενεσί Ουίλιαμς, *Γυάλινος κόσμος*, μετ. Νίκος Σπάνιας, εκδ. Δωδώνη, 1987.

ληλοι καθαριότητας, αδιάφοροι και κουρασμένοι από την αδιάκοπη συλλογή ερειπίων, θα άρπαζαν τη στοίβα με τα τοποθετημένα σαν σε έκθεση βιβλία και θα τα έριχναν στον πλαστικό καιάδα του δήμου, στο μασητήριο φρέαρ των αναμνήσεων. Τώρα, ευτυχώς ή δυστυχώς, ο περίφημος αυτός κόσμος των λέξεων του ιδιόρρυθμου Τενεσί, με όλα τα χρώματα και τις μυρωδιές του Μισισιπή, της Νότιας Καρολίνας και του Μέμφις, απλωνόταν σε ένα τετράγωνο μαύρο τραπεζάκι ΙΚΕΑ δίπλα στο κρεβάτι του. Από το μισάνοιχτο παράθυρο εφορμούσε άγριος και προκλητικός ο συριγγμός κάποιου φρεναρίσματος. Και ύστερα ησυχία. Δεν είχε προλάβει να συνηθίσει τους σχεδόν άδειους δρόμους της Αθήνας, που τέτοια ώρα και εποχή θα ήταν κανονικά παραδομένοι στο γνωστό κυκλοφοριακό χάος.

Σάββατο, αρχές Απριλίου. Ο καιρός δειλά ανοιξιάτικος, υγρός και άστατος, με τροπικά μπουρίνια και σύντομες δυνατές νεροποντές, όπως αυτές που ξαφνιάζουν τους κεφάλτους τρομπετίστες της τζαζ στη Νέα Ορλεάνη και στη Βιρτζίνια. Το φως από το αυτοσχέδιο λαμπατέρ, που μέχρι εκείνη τη στιγμή φώτιζε το βιβλίο και το ταπεινό δωμάτιο των Γούνγκφιλντ στο Κολόμπους, τρεμόπαιξε για μερικά δευτερόλεπτα. Αργοπέθαινε κι αυτό, ενώ σερνόταν στα χιλιόμετρα καλωδίων και γερασμένων υποσταθμών της πτωχευμένης επιχείρησης ηλεκτρισμού,

που σύντομα θα έπεφτε στα μαλακά και επιτήδεια χέρια των επίδοξων «επενδυτών». Στιγμαϊές αντανάκλασεις και αντικατοπτρισμοί πάνω στα λιγοστά έπιπλα του φοιτητικού δωματίου. Μερικά ποτήρια μπίρας, κάποια διακοσμητικά τουριστικά ενθύμια από τις περσινές διακοπές στα Κουφονήσια και ο βαρύς, αταίριαστος πολυέλαιος με τα κρυσταλλάκια Μουράνο στην είσοδο του διαμερίσματος, που αντιφέγγιζαν, χτυπημένα από το ξαφνικό φλας της πτώσης τάσης, και αποτυπώθηκαν με όλες τις σχηματικές λεπτομέρειές τους στην ξεβαμμένη ταπετσαρία, ανάμεσα στα επαναλαμβανόμενα μοτίβα κάποιου χαμένου χαρτινίου δάσους. Εκεί, στις πρασινωπές φυλλωσιές και στα μπουκετάκια των λευκών αγριολούλουδων, λες και ξεπρόβαλλαν διστακτικά οι μινιατούρες του γυάλινου θηριοτροφείου της Λάουρας, συναγμένες με τάξη και προσοχή πριν από την τελική επιβίβαση σε αυτή την τοιμεντένια κιβωτό των Αμπελοκήπων.

Μόνο ο πληγωμένος μονόκερος στάθηκε στο κέντρο της ταπετσαρίας, γλιμντρίσε πνιχτά και ύστερα χάθηκε πίσω από την τηλεόραση. Παρατήρησε, ακολουθώντας το περίεργο όραμα, την οθόνη με τα έντονα κόκκινα γράμματα και τις τονισμένες λέξεις: *Έκτακτη Επικαιρότητα*. Είχε πια συνηθίσει τις μεταμεσονύκτιες ενημερώσεις, τις βαρετές αναλύσεις και τα ρεπορτάζ για τα νέα μέτρα, των αριθμό των κρουσμάτων, τους συνεχώς αυξανόμενους

θανάτους. Μια σαδιστική πραγματικότητα, που εδώ και μερικές βδομάδες βίωνε ολόκληρος ο πλανήτης και για εκείνον παρέμενε εντελώς αδιάφορη.

Δεν φοβόταν, όχι γιατί δεν είχε τίποτα να χάσει, αλλά γιατί ό,τι του είχε απομείνει ήταν ασήμαντο γι' αυτόν. Μόλις έξι εφτά μήνες φερμένος από ένα ορεινό χωριό της Κορινθίας, φοιτητής πλέον στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο, δεν είχε φίλους, δεν ήξερε καλά την απρόσωπη πόλη και δεν έβγαινε έτσι κι αλλιώς συχνά. Πριν από την каранτίνα κατέβαινε τη λεωφόρο Αλεξάνδρας αργά το βράδυ, ακούγοντας δυνατά μουσική από το κινητό και πίνοντας καφέ στο χέρι. Παρατηρούσε τις γερασμένες πολυκατοικίες, τα κλειστά μαγαζιά, με πρώτο και καλύτερο το θρυλικό ζαχαροπλαστείο Σόνια, τα παρατημένα παρκάκια με τους άστεγους και τους μετανάστες, τις πιτσαρίες και τα κέντρα αισθητικής με τις φωτεινές επιγραφές και τις κακόγουστες επωνυμίες. Κατέβαινε τη φαρδιά λεωφόρο σαν σε νεκρική πομπή των δικών του αναμνήσεων ή άλλοτε σαν σε γιορτινή και επινίκια παρέλαση για όλες τις μέχρι τότε χαμένες μάχες, για όλες τις ταπεινωτικές ήττες. Ο ξαφνικός χωρισμός του από τη Μυρτώ, μια γλυκιά, μοναχική κοπέλα, συμμαθήτριά του στο λύκειο, ο θάνατος σε αυτοκινητικό δυστύχημα του καλύτερού του φίλου, του Αλέξη, ως και αυτή η «επιτυχία» στις Πανελλήνιες, που τον οδήγησε στα σπλάχνα του κήτους των

Αθηνών, στην κοιλιά του θηρίου, στο αρχαίο χωνευτήρι τόσων και τόσων ψυχών. Εκείνος αγαπούσε το θέατρο, τα φώτα, τη σκηνή. Τι διάολο γύρευε σ' αυτή την πόλη, σ' αυτή τη σχολή, σ' αυτό το διαμέρισμα; Συνήθως οι βραδινές βόλτες του κατέληγαν στα Εξάρχεια, σε κάποιο μπαράκι με τις ρετουσαρισμένες φωτογραφίες του Κομαντάντε και του Φιντέλ, κρεμασμένες σαν τρόπαια και μοναδικά απομεινάρια από μια αποτυχημένη επανάσταση μεγάλων οραμάτων, που τώρα πια έμοιαζε σαν μακρινή ανάμνηση, βγαλμένη από καρτ ποστάλ. Άλλοτε πάλι έβρισκε καταφύγιο στο εγκαταλειμμένο Πεδίο του Άρεως, γύρω από το ιστορικό θέατρο Άλσος, του Οικονομίδα, του Σαββόπουλου, του Κατράκη. Περπατούσε με τις ώρες στα δαιδαλώδη δρομάκια, στα χορταριασμένα πεζοδρόμια, στα έρημα ξέφωτα, που μόνο στις παρυφές τους αργά τη νύχτα ξεχώριζαν, κρυμμένες στις φυλλωσιές και στους θάμνους, λαχανιασμένες σκιές και ακούγονταν βιαστικές εκπνοές.

Διέσχισε απειλητικά και πάλι την οθόνη της τηλεόρασης, μια αρμάδα κατακόκκινων τετραγωνισμένων γραμμάτων – σχημάτιζαν ηχηρές λέξεις και προτάσεις, που σάλπιζαν γενικό συναγερμό στους έντρομους τηλεθεατές: *«Εκτακτη Επικαιρότητα. Δελτίο Ειδήσεων σε τίτλους...»*

Δεν έδωσε καμία ιδιαίτερη σημασία και συνέχισε να διαβάζει τις ήσυχες λέξεις του συγγραφέα των Νοτίων.

Διάβαζε, αλλά τα νοήματα, τα ονόματα και οι εικόνες, σκοτεινές και σιωπηλές, στέκονταν σε απόσταση απέναντί του. Καταλάβαινε, αλλά δεν κατανοούσε. Κάθε τόσο σταματούσε για μια γουλιά ζεστής πια μπίρας και μια κλεφτή ματιά στο κινητό του. Περνούσε γρήγορα, σχεδόν ενοχικά, το δάχτυλο πάνω από τη γυαλιστερή οθόνη. Γιατί άραγε κάθε τόσο επαναλάμβανε την ίδια κίνηση; Τι περίμενε;

Έμοιασε και σ' αυτό στη μάνα του, που συχνά έτρεχε να ανοίξει το γραμματοκιβώτιο και σχεδόν αμέσως το έκλεινε το ίδιο απογοητευμένη. Ούτε σήμερα γράμμα. Ούτε τώρα εκείνη η πολυπόθητη απάντηση στον γαλάζιο φάκελο. Καμιά φορά ξανάνοιγε την ίδια στιγμή το σκουριασμένο κουτί, μήπως και δεν είχε δει καλά, μήπως το πολυπόθητο μήνυμα είχε παραπέσει ή κρυφτεί ανάμεσα στις μνήμες και στους λογαριασμούς. Και όταν κάποτε έβρισκε αυτό που περίμενε, στα μάτια της άστραφταν το πυρωμένο δέλτα του Μισιοιπή, τα αμιζόντα λευκά ποταμόπλοια, οι φωτιές κατά μήκος της όχθης από τις υπαίθριες κατασκηνώσεις των χρυσοθήρων και οι φλεγόμενοι σταυροί της Κου Κλουξ Κλαν κοντά στις καλύβες των νέγρων. Ένα ρίγος διαπερνούσε τη ραχοκοκαλιά της σαν αιχμηρό άγγιγμα κι ανάσα μακρινή, που μύριζε νερωμένο μπέρμπον. Έπαιρνε τον γαλάζιο φάκελο, φαινομενικά ατάραχη, και τον τοποθετούσε, τελετουργικά αυτή

τη φορά, σε ένα στρογγυλό σιδερένιο κουτί, που κάποτε ήταν γεμάτο με μπισκότα βουτύρου, και μετά περίμενε. Περίμενε βασανιστικά τρεις μέρες, ώσπου να ανασύρει το γράμμα από την ταφή στη γλυκιά μυρωδιά της βανίλιας και να απελευθερώσει όλα τα γυάλινα θηρία και τις οπτασίες της Σαβάνας, τις λάμιες των ελών, τα αρώματα της βαμβακοφυτείας, του καβουρδισμένου καφέ και του ψητού καλαμποκιού. Έπαιρνε τότε την όψη μάντισσας σε έκσταση μπροστά στο ιερό τρίποδο, που ξεστόμιζε διαφορούμενους χρησμούς και αινιγματικές προφητείες τυλιγμένη σε σκούρα πέπλα και καπνούς. Οι νότιες πολιτείες, ένας κόσμος χαμένος στις σελίδες του Τενεσί Ουίλιαμς, ένας τόπος σκληρός, ανελέητος και ακόμα άγνωστος στον χρόνο και στη φθορά του.

Ύστερα αυτά τα υπερκόσμια μηνύματα σωτηρίας, με τα πολύχρωμα γραμματόσημα, την κυματιστή αστερόεσσα και τους χρησμούς στις σελίδες, εμφανίζονταν όλο και πιο σπάνια. Όλο και λιγότερα. Κάποτε όλα τελειώνουν, όπως λέει κι ο ποιητής της ήττας. Όμως όχι για κείνη. Τα δικά της γυάλινα θηρία παρέμεναν ζωντανά και θαμμένα κάπου κοντά στην Τζόρτζια, μαζί μ' εκείνον... Από τότε έσφιγγε τα δόντια, άνοιγε με την ίδια λαχτάρα το σκουριασμένο γραμματοκιβώτιο, περίμενε μερικά λεπτά μπροστά στο μικρό, ορθογώνιο μεταλλικό μνήμα και έπειτα, σιγοψιθυρίζοντας έναν μελαγχολικό σκοπό από κάποιον

τραγούδι του Τζόνι Κας ή της Ντότι Γουέστ, έκλεινε το πορτάκι και μαζί το βέβαιο παρελθόν.

Το φως στο λαμπατέρ τρεμόπαιξε και πάλι. Αυτή τη φορά για περισσότερη ώρα. Και ύστερα ξεψύχησε αθόρυβα, αφήνοντας πίσω του μερικά μόνο μικροσκοπικά διάττοντα αστεράκια, να στροβιλίζονται χαρούμενα γύρω από τα μάτια του, κομήτες λιλιπούτειοι, καταδικασμένοι να υπάρχουν πεθαίνοντας. Σκοτάδι. Τώρα τα φώτα από τα λιγοστά περαστικά αυτοκίνητα και τα φανάρια του δρόμου ξεθάρρεψαν περισσότερο.

Έκλεισε τα μάτια. Δοκίμασε αν με την ψευδαίσθηση της τυφλότητας οι υπόλοιπες αισθήσεις θα οξύνονταν. Με μια σίγουρη κίνηση άπλωσε το χέρι, βρήκε το πακέτο με τα τσιγάρα και τον αναπτήρα. Ακούμπησε στα χείλη ένα τσιγάρο. Δεν είχε προσέξει άλλοτε αυτή την πνιγηρή μυρωδιά του αποξηραμένου καπνού. Ο αναπτήρας πριν από τη στιγμιαία έκρηξη πάνω στο λευκό χαρτί γέμισε με μια ερεθιστική οσμή αερίου τα ρουθούνια του. Ίσως αυτός να ήταν ο πραγματικός λόγος που κάπνιζε. Ίσως πάλι να ήταν η ανεξήγητη έλξη που από μικρός ένιωθε στον αναπόφευκτο θάνατο. Άνοιξε τα μάτια στο σκοτάδι, καταπίνοντας με μανία τον καπνό και βγάζοντάς τον από τη μύτη, που τώρα έκαιγε σαν οργισμένου δράκοντα του παραμυθιού.

Άναψε και πάλι τον αναπτήρα για κλάσματα δευτερο-

λέπτου. Και ήταν σίγουρος. Ανάμεσα στις σκιές από τα έπιπλα και τα τροπικά λουλούδια της ταπετσαρίας, δίπλα στο παράθυρο που έβλεπε στη λεωφόρο, στεκόταν ανέκφραστη η Λάουρα από τον *Γυάλινο Κόσμο* του Τενεσί, με απλωμένα τα χέρια. Οι γροθιές κλειστές και τα μάτια κατάμαυρα. Τον καλούσε να διαλέξει. Τον εκλιπαρούσε. Πριν προλάβει, η φλόγα του αναπτήρα έσβησε. Κι όμως στην αστραπιαία αναλαμπή, εκείνος κατάφερε να δει: Ένας γυάλινος μονόκερος, διάφανος και εύθραυστος, κάπαζε στο δεξί της χέρι, με σπασμένο στη μέση το στρουφιχτό του κέρατο και τη χαίτη να ανεμίζει παιχιδιάρικα πέρα από τις νότιες ατλαντικές πολιτείες.